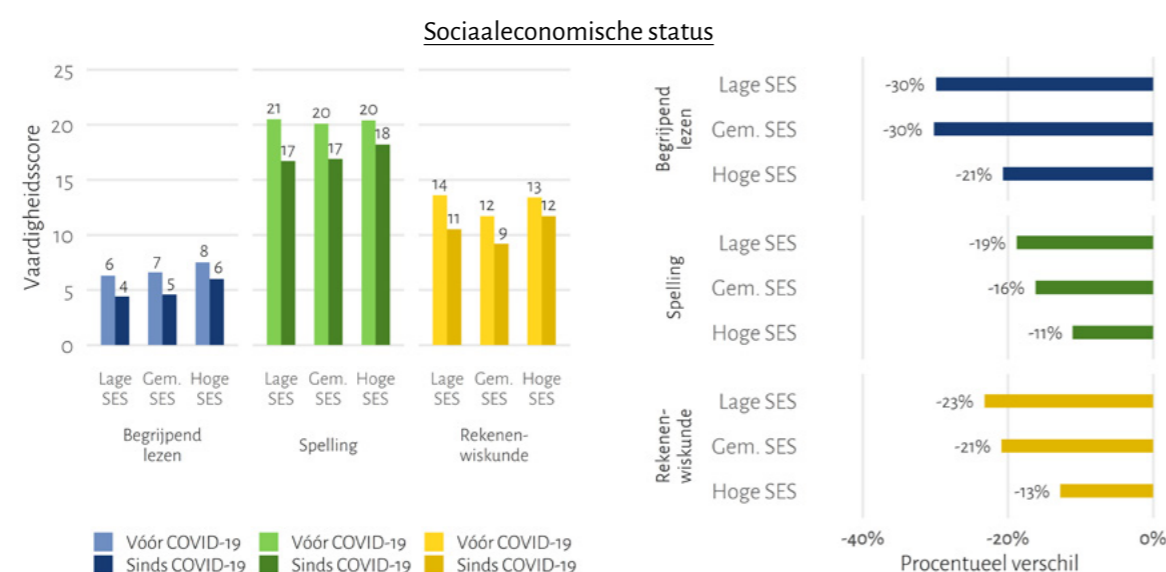

Sommige leerlingen extra gedupeerd door eerste schoolsluiting

Gedurende de tweede helft van het schooljaar 2019/20 is er een (gedeeltelijke) schoolsluiting geweest in het primair onderwijs vanwege de COVID-19-crisis. Wat is hiervan het gevolg geweest voor de leer-groei bij leerlingen in het reguliere basisonderwijs? In dit factsheet kijken we naar de landelijke gevolgen van de schoolsluiting voor verschillende groepen leerlingen. We kijken daarbij naar de leergroei in de Cito-vaardigheidsscores van begrijpend lezen, spelling en rekenen-wiskunde tussen de middentoets (M-toets: normale afname in januari-februari) en de eindtoets (E-toets: normale afname in mei-juni).

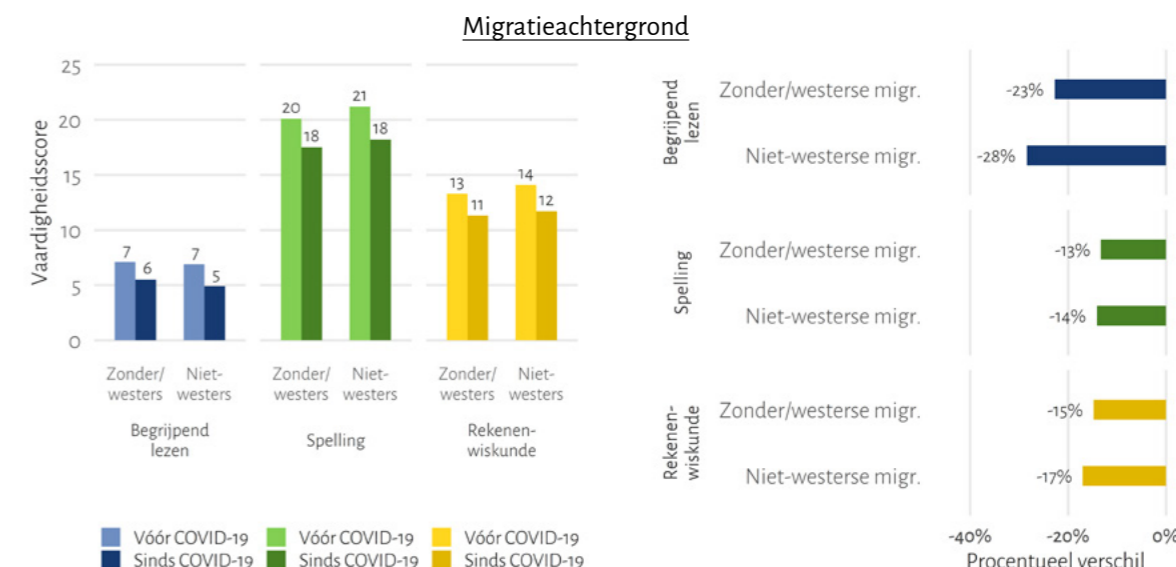
In de figuren vergelijken we de leergroei in de tweede helft van het afgelopen schooljaar 2019/20 (= sinds COVID-19) met de 'normale' leergroei in dezelfde periode daarvoor (gemiddelde van 2017/18 en 2018/19 = vóór COVID-19). In ieder linker figuur ziet u de absolute leergroei voor verschillende groepen leerlingen voor de drie domeinen afzonderlijk. Daarmee zien we welke groepen leerlingen in absolute zin minder zijn gegroeid. In ieder rechter figuur ziet u in hoeverre de leergroei sinds COVID-19 lager is dan vóór COVID-19, uitgedrukt in percentages. Daarmee kunt u makkelijk zien bij welke groepen leerlingen de vertraging in de leergroei het grootst is geweest. Alle besproken verschillen wijken significant van elkaar af.

Figuur 1 Gemiddelde leergroei begrijpend lezen, spelling en rekenen-wiskunde: absoluut en procentueel verschil uitgesplitst naar sociaaleconomische status

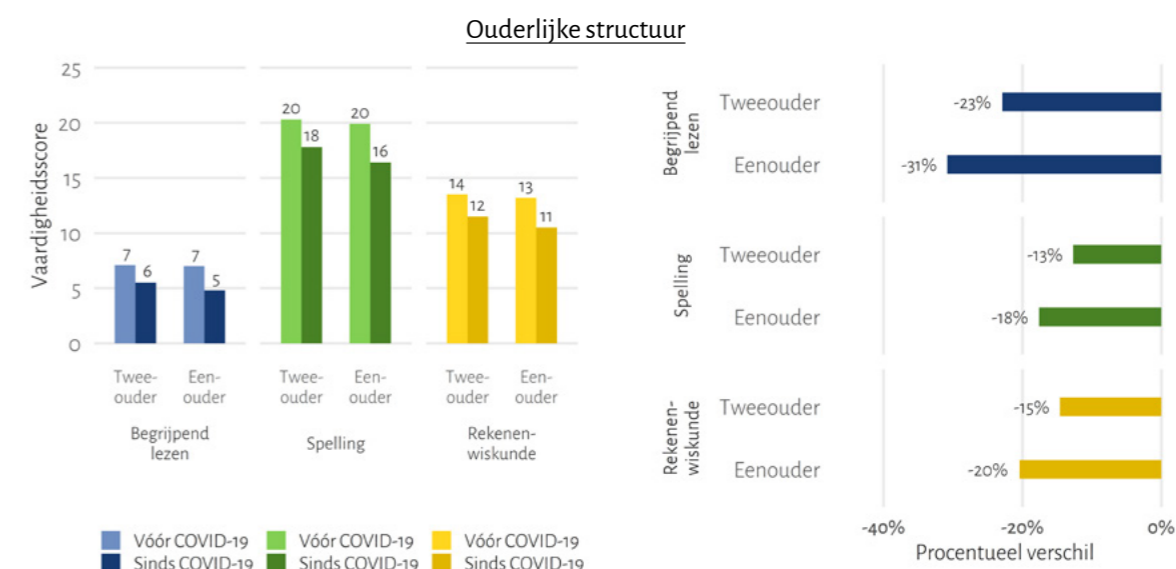
Figuur 1 laat zien dat leerlingen uit alle milieus vertraging in de leergroei hebben opgelopen. Maar de gevolgen zijn het sterkst geweest voor leerlingen met een lage of gemiddelde sociaaleconomische achtergrond.¹ Voor alle drie de domeinen geldt dat de vertraging in leergroei ongeveer anderhalf keer zo groot is bij leerlingen met een lage en gemiddelde sociaaleconomische status dan bij leerlingen met een hoge sociaaleconomische status. Bij begrijpend lezen is de negatieve verschillenscore bij leerlingen met een lage en gemiddelde sociaaleconomische status rond de 30% en voor leerlingen met een hoge sociaaleconomische status zo'n 20%. Bij spelling is de negatieve verschillenscore respectievelijk 16%-19% versus 11% en bij rekenen-wiskunde ruim 20% versus 13%.

Bij verdere uitsplitsing naar achtergrondkenmerken van leerlingen wordt standaard rekening gehouden met de verschillen in de gevolgen van de COVID-19-crisis naar de sociaaleconomische status van de ouders.

Figuur 2 Gemiddelde leergroei begrijpend lezen, spelling en rekenen-wiskunde: absoluut en procentueel verschil uitgesplitst naar migratieachtergrond

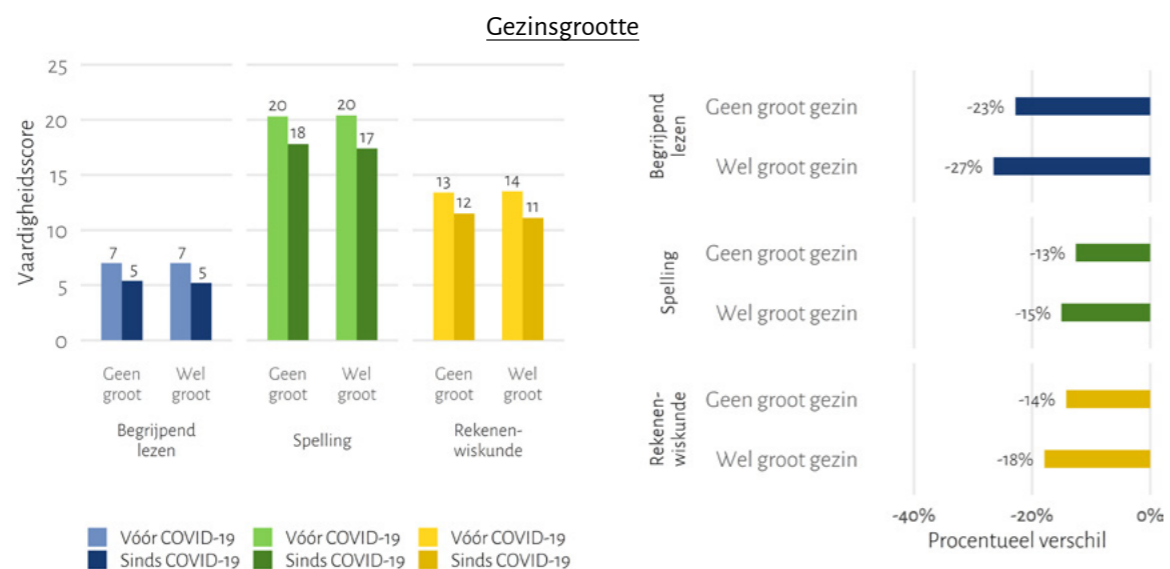
Figuur 2 laat zien dat leerlingen met een niet-westerse migratieachtergrond sinds COVID-19 meer achter blijven in hun leergroei dan de overige leerlingen.² Dit geldt met name voor begrijpend lezen (verschilsscore -28% versus -23%).

Figuur 3 Gemiddelde leergroei begrijpend lezen, spelling en rekenen-wiskunde: absoluut en procentueel verschil uitgesplitst naar ouderlijke structuur

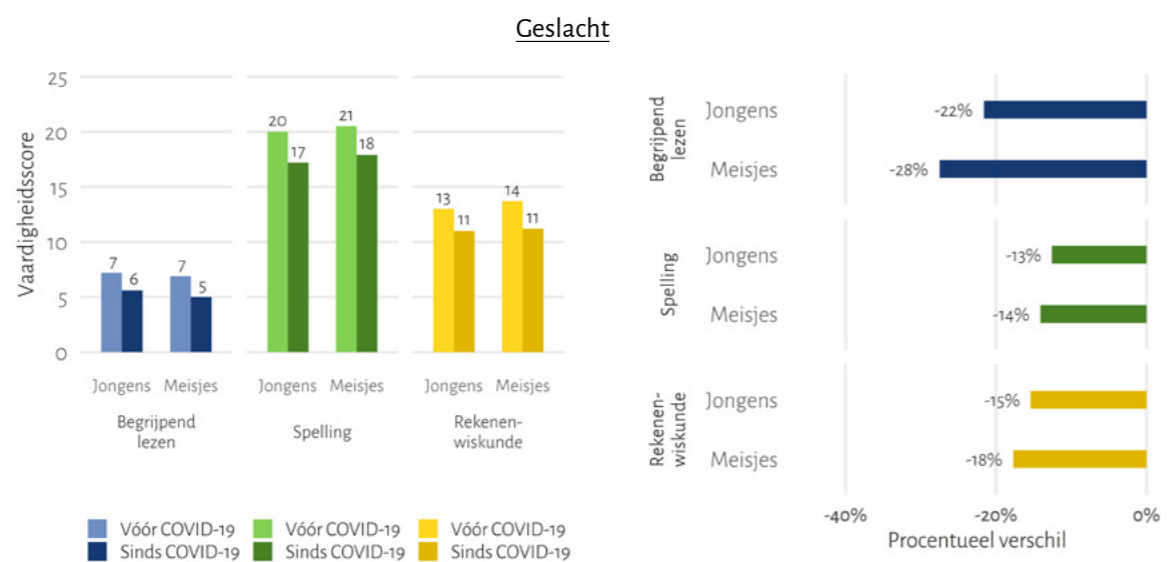
Alleenstaande ouders hebben waarschijnlijk minder tijd om hun kinderen tijdens de schoolsluiting te helpen. En dat komt ook naar voren in de cijfers van **Figuur 3**. Leerlingen uit eenoudergezinnen hebben meer vertraging in hun leergroei dan leerlingen die opgroeien bij twee volwassenen. De vertraging in leergroei is ongeveer een derde groter voor de leerlingen uit eenoudergezinnen dan voor de leerlingen uit tweeoudergezinnen: bij begrijpend lezen 31% versus 23%, bij spelling 18% versus 13% en bij rekenen-wiskunde 20% versus 15%.

Haelermans, C., Van der Velden, R., Aarts, B., Bijlsma, I., Huijgen, T., Jacobs, M., Van Vugt, L., & Van Weten, S. (2021). *Sommige leerlingen extra gedupeerd door eerste schoolsluiting*. NCO Factsheet No. 2

Figuur 4 Gemiddelde leergroei begrip lezen, spelling en rekenen-wiskunde: absoluut en procentueel verschil uitgesplitst naar gezinsgrootte

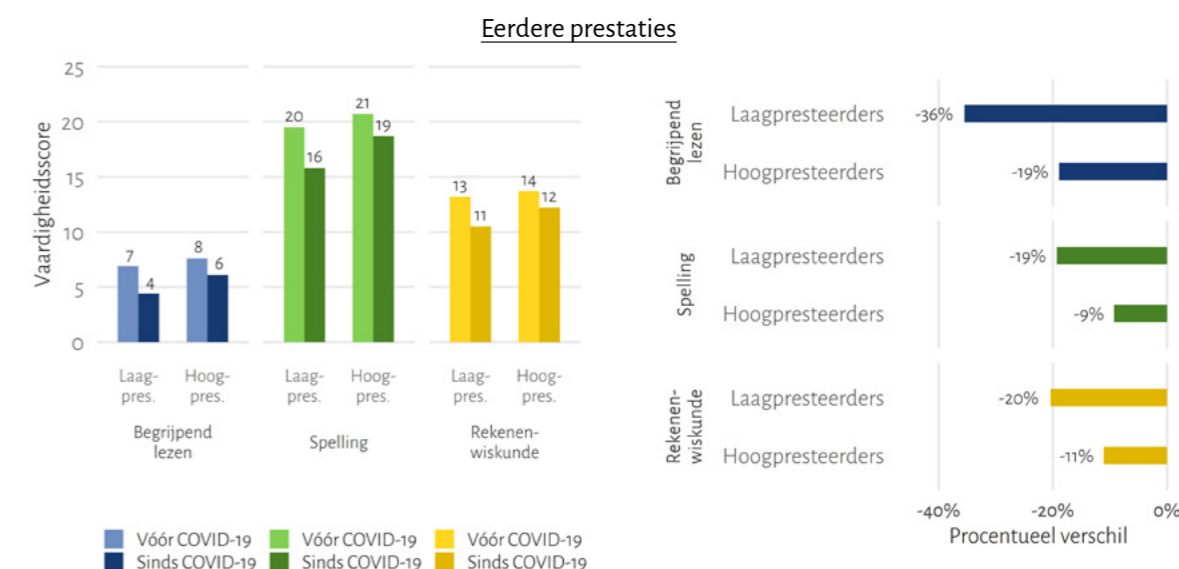
Een vergelijkbaar beeld zien we in **Figuur 4** terug bij de gezinsgrootte. Leerlingen die opgroeien in een groot gezin (een gezin met minimaal drie thuiswonende kinderen) moeten waarschijnlijk de aandacht van hun ouders met meer kinderen delen, hebben wellicht meer afleiding van andere kinderen binnen het gezin en hebben in sommige gevallen wellicht de computer tijdens het afstandsonderwijs moeten delen. Deze leerlingen hebben inderdaad meer vertraging in de leergroei dan leerlingen in kleinere gezinnen. Het verschil is weliswaar niet heel groot, maar bedraagt bij begrip lezen en rekenen-wiskunde toch zo'n 4 procentpunten.³

Figuur 5 Gemiddelde leergroei begrip lezen, spelling en rekenen-wiskunde: absoluut en procentueel verschil uitgesplitst naar geslacht

Normaal hebben meisjes een iets grotere leergroei bij rekenen-wiskunde en spelling, en hebben jongens een iets grotere leergroei bij begrip lezen. **Figuur 5** laat zien dat deze verschillen sinds CO-

VID-19 nog wel in dezelfde richting liggen, maar meisjes zijn een deel van hun voorsprong bij rekenen-wiskunde kwijtgeraakt, terwijl het gat bij begrip lezen juist groter is geworden.

Figuur 6 Gemiddelde leergroei begrip lezen, spelling en rekenen-wiskunde: absoluut en procentueel verschil uitgesplitst naar eerdere prestaties

Tenslotte kijken we in **Figuur 6** naar de verschillen tussen hoogpresterders (de 50% leerlingen die vóór COVID-19 de hoogste leergroei behaalden) en laagpresterders (de 50% leerlingen die vóór COVID-19 de laagste leergroei behaalden). Hebben leerlingen die voorheen een relatief hoge leergroei hadden minder vertraging in de leergroei opgelopen? Dat is inderdaad het geval. De vertraging in leergroei is ongeveer twee keer zo groot voor de laagpresterders als voor de hoogpresterders: bij begrip lezen 36% versus 19%, bij spelling 19% versus 9% en bij rekenen-wiskunde 20% versus 11%.

Eindnoten

1. De sociaaleconomische achtergrond van een leerling is gebaseerd op het opleidingsniveau van een of beide ouders. Indien deze onbekend was dan is dit aangevuld met informatie over het huishoudinkomen.
2. Voor de overzichtelijkheid nemen we leerlingen met een westerse migratieachtergrond samen met leerlingen zonder migratieachtergrond, omdat beide groepen nauwelijks verschillen in leergroei laten zien.
3. Dit verschil blijft significant ook als we naast SES controleren voor de effecten van de COVID-19-crisis naar migratieachtergrond.